

ALLMÄN STUDIEPLAN FÖR UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ I SVENSKA

Studieplanen gäller för utbildning som avslutas med doktorsexamen och för utbildning som avslutas med licentiatexamen. Som överordnat dokument till den allmänna studieplanen gäller Högskoleförordningen och samt Södertörns högskolas lokala föreskrifter för forskarutbildning.

Studieplanen är fastställd i Fakultetsnämnden 2018-01-17.

1. Utbildningens mål

Vid ämnet svenska anläggs språkvetenskapliga perspektiv på bland texter, medier och lärande. Tonvikt läggs på samspelet mellan olika kontexter och språkliga uttrycksformer, med en tydlig språkbruksinriktad profil, som anlägger ett kritiskt analytiskt perspektiv på språkanvändning, språkutveckling och språklärande, och eftersträvar en bred öppenhet för en mångfald av språkvetenskapliga synsätt och strömningar. Ett tvärvetenskapligt arbetssätt tillämpas och forskningen är inriktad på frågor av samhällsrelevans. Den aktuella forskningsprofilen framgår av svenskämnets hemsidor.

Forskarutbildningen vid svenskämnet syftar till att fördjupa doktorandens kunskaper inom ämnets område och göra doktoranden väl beredd för självständiga insatser inom forskning och utvecklingsarbete. Utbildningens mål är att ge doktoranden förmåga att självständigt planlägga och genomföra en kvalificerad forskningsinsats samt att presentera och sprida sina forskningsresultat.

För doktorsexamen ska doktoranden (enligt HF 6 kap., Bilaga 2 Examensordning):

Kunskap och förståelse

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av det språkvetenskapliga forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med språkvetenskapliga metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

- visa förmåga till språkvetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,

- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- visa fördjupad insikt om språkvetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Vetenskaplig avhandling

För doktorexamen ska doktoranden ha fått en vetenskaplig avhandling i svenska (doktorsavhandling) om 180 högskolepoäng godkänd.

Examensmålen ska uppnås dels genom de föreslagna kurserna, dels genom avhandlingsarbetet. Den kunskap om och förståelse för vetenskaplig metodik som krävs ska uppnås med hjälp av områdesgemensamma kurser i utbildningsvetenskaplig teori och metod (se 4.3 nedan). Även introduktionskursen i utbildningsvetenskap tar upp viktiga och grundläggande diskussioner om hur forskning inom fältet kan och bör bedrivas. Mer specifik kunskap om och förståelse för språkvetenskaplig metodik ska uppnås genom de tre ämnesspecifika kurserna som fokuserar ämnesdidaktiska aspekter, normkritik och texter och skrivande, utöver språkvetenskaplig teori och metod med relevans för forskarskolans område. Utöver detta finns två valbara kurser där doktoranden kan fördjupa sig i olika aspekter.

Den specialistkunskap som doktoranden förväntas erhålla blir en del av avhandlingsarbetet, där doktoranden förväntas fördjupa sig inom något eller några av områdena. De två första målen för färdighet och förmåga ska uppnås genom en kombination av de tre ämnesspecifika kurserna och doktorandens avhandlingsarbete. De övriga målen uppnås främst som en del av avhandlingsarbetet, där fördjupad förmåga till att delta i en kunskapsintensiv diskussion i olika sammanhang, till identifikation av kunskapsbehov och till att stödja andras lärande ingår. Även insikter i språkvetenskapens roll och möjligheter i ett större perspektiv är något som kommer att genomsyra såväl kurser som avhandlingsarbete. Redlighet och forskningsetiskt omdöme är en betydande del av utbildningens samtliga delar.

2. Behörighetsvillkor

2.1 Grundläggande bestämmelser

För att bli antagen till forskarutbildning krävs att den sökande har dels grundläggande behörighet, dels särskild behörighet enligt nedan. Vidare krävs att den sökande bedöms ha sådan förmåga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen.

2.2 Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet till utbildning på forskarnivå har den som har:

1. avlagt en examen på avancerad nivå,
2. fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på

avancerad nivå, eller

3. på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Fakultetsnämnden får för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet, om det finns särskilda skäl. (SFS 2010:1064)

2.3 Särskild behörighet

Särskild behörighet har den som med godkänt resultat ventilerat ett självständigt arbete inom svenska med didaktisk inriktning, svenska, nordiska språk eller annat relevant ämne om minst 15 hp på avancerad nivå. Om särskilda skäl föreligger kan Fakultetsnämnden för enskild sökande medge undantag från villkor för särskild behörighet.

Förmåga att tillgodogöra sig vetenskapliga framställningar på engelska och behärska språk som krävs för avhandlingsarbetet är en förutsättning för att antas till utbildningen.

3. Antagning

3.1 Ansökan

Ansökan om antagning till forskarutbildningen ställs till Södertörns högskola.

3.2 Antagningsbegränsning och urval

Till forskarutbildningen får endast antas så många doktorander som kan erbjudas handledning, godtagbara studievillkor i övrigt och som har studiefinansiering.

Forskarstuderande som anställs som doktorand förutsätts bedriva sina studier på heltid.

Om det anses främja doktorandens utbildning kan doktorandanställningen förlängas högst ett år när doktoranden utför undervisning eller administrativa sysslor. Institutions-tjänstgöringen får inte överstiga 20 % av heltid.

Antagningsbegränsning till forskarutbildning tillämpas om antalet behöriga sökande är större än antalet tillgängliga platser. Grunden för urval bland behöriga sökande till forskarutbildning är graden av förmåga att tillgodogöra sig sådan utbildning.

Vid urvalet beaktas följande:

1. Den sökandes meriter och kompetens.
2. Det individuella forskningsprojektets kvalitet.
3. Det individuella forskningsprojektets lämplighet och genomförbarhet som doktorandprojekt.
4. Finansieringsplanen.
5. Att frågor om forskningsetik har beaktats.
6. Att den samlade handledarkompetensen kan bistå med god och professionell handledning samt relevant expertis.

I första hand görs urvalet på grundval av dokumenterat och av den sökande själv åberopat material, till exempel självständiga studiearbeten och intyg om yrkesverksamhet. Därutöver kan annat beslutsunderlag såsom intervjuer med den sökande vara av betydelse. Vid antagningen tas även hänsyn till den kompetens som de till forskarutbildningen knutna lärarna besitter, samt till jämställdhetsaspekter.

3.3 Beslut om antagning

Antagningsprocessen följer Södertörns högskolas riktlinjer om tillträde till forskarutbildning. Fakultetsnämnden ansvarar för beslut om antagning av studerande till forskarutbildningen, antagningar med annan form av studiefinansiering än anställning och utbildningsbidrag, samt om antagningar till utbildning med licentiatexamen som slutmål.

4. Utbildningens utformning

4.1 Allmänt

Totalt omfattar forskarutbildningen 240 högskolepoäng, varav 60 högskolepoäng kurser och 180 högskolepoäng avhandlingsarbete. Av kurspoängen utgörs 45 högskolepoäng av obligatoriska kurser (fördelat på 22,5 högskolepoäng områdesgemensamma obligatoriska kurser och 22,5 högskolepoäng ämnesspecifika obligatoriska kurser).

Utbildningen för licentiatexamen omfattar 120 högskolepoäng och består av kurser om sammanlagt 45 högskolepoäng och en vetenskaplig uppsats om 75 högskolepoäng. Sådan examen kan antingen utgöra slutmål för utbildningen eller en etapp i utbildningen till doktorsexamen.

Kurser på lägst avancerad nivå och som inte ingår i villkoren för särskild behörighet kan efter beslut enligt institutionens delegationsordning tillgodoräknas i forskarutbildningen.

Doktoranden bör påbörja sitt vetenskapliga arbete redan under första årets studier och således bedriva forskningsarbete parallellt med kursbundna studier. I forskarutbildningen ingår även forskningsmiljöns seminarieverksamhet.

4.2 Kurser

Forskarutbildningens kurser består av:

Områdesgemensamma obligatoriska kurser (22,5 högskolepoäng)

- 7,5 hp Introduktion till utbildningsvetenskapliga studier
- 7,5 hp Vetenskapsteori: subjekt, språk, värld
- 7,5 hp Metoder i utbildningsvetenskapliga studier

Ämnesspecifika obligatoriska kurser (22,5 högskolepoäng)

- 7,5 hp Språkvetenskapliga synsätt
- 7,5 hp Läs- och skrivdidaktik
- 7,5 hp Kritisk språkanalys

Valbara kurser (15 högskolepoäng)

De valbara individuellt bestämda kurserna väljs i samråd med doktorandens huvudhandledare.

Doktorander som undervisar ska ha genomgått en kurs i högskolepedagogik, eller på annat sätt förvärvat motsvarande kunskaper.

För licentiatexamen består kurserna av:

Områdesgemensamma obligatoriska kurser (22,5 högskolepoäng)

- 7,5 hp Introduktion till utbildningsvetenskapliga studier

- 7,5 hp Vetenskapsteori: subjekt, språk, värld
- 7,5 hp Metoder i utbildningsvetenskapliga studier

Ämnesspecifika obligatoriska kurser (15 högskolepoäng)

Doktoranden väljer två av följande tre kurser:

- 7,5 hp Språkvetenskapliga synsätt
- 7,5 hp Läs- och skrivdidaktik
- 7,5 hp Kritisk språkanalys

Valbar kurs (7,5 hp)

De valbara individuellt bestämda kurserna väljs i samråd med licentiandens huvudhandledare.

4.3 Avhandling för doktorsexamen

För doktorsexamen ska doktoranden författa en vetenskaplig avhandling vars omfattning motsvarar 180 högskolepoäng. Avhandlingen ska baseras på ett självständigt forskningsarbete och vara av betydelse för forskningen inom det valda området. Avhandlingen ska utformas antingen som ett enhetligt sammanhängande vetenskapligt verk (monografiavhandling) eller som en sammanläggning av vetenskapliga uppsatser som doktoranden har författat ensam eller med medförfattare, kompletterad med en kort sammanfattande diskussion (sammanläggningsavhandling). Uppsatserna ska vara av sådan kvalitet att de kan publiceras i erkända vetenskapliga tidskrifter. Vid lagarbete ska den enskildes arbetsinsats kunna särskiljas och bedömas.

4.4 Uppsats för licentiatexamen

För licentiatexamen ska den forskarstuderande författa ett vetenskapligt arbete vars omfattning motsvarar 75 högskolepoäng. Uppsatsen ska baseras på ett självständigt forskningsarbete.

4.5 Kvalitetssäkring

I de lokala kvalitetssäkrande rutinerna ingår att doktoranden presenterar sitt pågående avhandlingsarbete inom ramen för svenskämnets högre seminarium ca en gång per läsår, samt inom ramen för områdets olika arrangemang. Vid seminariet ska de betydande delarna av arbetet diskuteras, bland annat projektplan, datainsamling, metoder och analysresultat.

Utbildningen följs upp regelbundet med kursvärderingar. Doktorander kommer att ha representation i forskarskolans styrgrupp, och i ett handledarkollegium diskuteras såväl övergripande frågor kring utbildningen som det specifika arbetet med handledning.

4.6 Närmare information

Närmare information om forskarutbildningen lämnas av ämnets studierektor på forskarnivå eller av motsvarande ämnesrepresentant.

5. Utbildningens uppläggning

5.1 Individuell studieplan

Huvudhandledare och doktorand ska tillsammans upprätta en individuell studieplan för doktorandens forskarstudier som innehåller högskolans och doktorandens åtaganden samt en tidsplan för utbildningen. Studieplanen upprättas i samband med påbörjad anställning och beslutas av styrgruppen för Utbildningsvetenskapliga studier (enligt

institutionens besluts- och delegationsordning) senast fem månader efter doktorandens tillträde. Uppföljning och revidering av studieplanen ska redovisas för och godkännas av styrgruppen en gång per år. Forskarstuderande och handledare ska skriftligen intyga att de har tagit del av den individuella studieplanen och de ändringar som görs i den.

5.2 Undervisning

Undervisningen ges huvudsakligen i form av föreläsningar, seminarier och handledning. Doktoranden ska under studietiden ta del i vetenskapliga aktiviteter genom att delta i seminarier, gästföreläsningar etc. Doktoranden kan ges möjlighet att delta i undervisning och kunskapsprov vid annan fakultet eller annat lärosäte. Doktoranden ska erbjudas möjligheter att delta i internationella konferenser och kurser.

5.3Handledning

Studerande på forskarnivå har rätt till handledning motsvarande fyra års heltidsstudier för doktorsexamen och två år för licentiatexamen.Handledningens innehåll och omfattning anges i *Föreskrifter för forskarutbildning vid Södertörns högskola*.Handledare inom forskarutbildningen i svenska är ämnets professorer och docenter samt särskilt förordnade lärare. För varje doktorand ska minst två handledare utses. En av dem ska vara huvudhandledare. Val av handledare sker efter samråd med doktoranden. Huvudhandledaren ska vara docentkompetent och biträdande handledare ska ha avlagt doktorsexamen.Handledarna ska ha genomgått forskarhandledningsutbildning eller bedömts ha motsvarande kompetens.Handledare utses av prefekt efter förslag från styrgruppen. En forskarstuderande som begär det ska få byta handledare.

Handledare och doktorand ska ha tät och regelbunden kontakt och varje termin stämma av vad som åstadkommit i relation till den årliga individuella studieplanen. Val av avhandlingsämne ska ske i samråd mellan doktoranden och huvudhandledaren och bör ske under utbildningens första termin. Doktoranden ska ta kontakt med sina handledare vid eventuella problem.

Om doktoranden i väsentlig utsträckning åsidosätter sina åtaganden enligt den individuella studieplanen ska rektor besluta om indragning av handledning och andra resurser för utbildningen. De lokala tillämpningsföreskrifterna i *Föreskrifter för forskarutbildning vid Södertörns högskola* anger hur ärendet bereds innan förslag om indragning av resurser lämnas in till rektor.

6. Examination

Kunskapskontrollen sker genom skriftlig eller muntlig examination. Tentamina och prov bedöms med något av betygen godkänt eller underkänt. Huvudhandledaren är examinator för de kurser för vilka särskild examinator inte har utsetts. Doktorsavhandlingen ska granskas av en opponent vid en offentlig disputation. Den bedöms av en särskilt utsedd betygsnämnd i enlighet med regler i högskoleförordningen samt *Föreskrifter för forskarutbildning vid Södertörns högskola*. Vid betygssättning tas hänsyn både till avhandlingens innehåll och till försvaret av densamma vid disputationen. Avhandlingen ska bedömas med något av betygen godkänd eller underkänd.

Licentiatuppsatsen ska granskas av en opponent och försvaras offentligt. Former för licentiatuppsatsens framläggande anges i *Föreskrifter för forskarutbildning vid Södertörns högskola*. Styrgruppen för utbildningsvetenskapliga skapar därutöver områdes- eller ämnesspecifika rutiner för de ingående forskarutbildningsämnena. Uppsatsen ska av en särskilt utsedd betygsnämnd bedömas med något av betygen godkänd eller underkänd.